

**Oratio causas expulsi & restituti ducis Vuirtenberg[*n*]sis,
Res[*que*] nuper in Sueuia ab illustriss.Hessor[*m*] Principe
Philippo gestas, tum pacis conditiones continens mire
elegans & artificiosa.**

<https://hdl.handle.net/1874/429767>

7
יהוה
ΘΕΟΣ.
DEVS.

Oratio causas

expulsi & restituti ducis Vuirten-
bergēsis, Resq; nuper in Sueuia ab illustris.
Hessorū Principe PHILIPPO gestas, tum
pacis conditiones continens mire
elegans & artificiosa.

N. A. BARBATO autore.

Petrus Nigidius, Lectori.

Hæc noua iam p̄stās oratio, cādide Lector,
Nuper erat nostræ sic recitata Scholæ.
Plausim⁹, et merito, grauiter nā dicere verū
Sensimus, & faci prorsus habere nihil.
Perlege & explora, quanto sit acumine nata
Obletamentum sæpe legendo feres.
Post vbi legisti, nō quemlibet esse magistrū
Barbatum sed enim, qui dedit ista, puta.

ORDINANCE

of the

of the

of the

of the

GENEROSO IOANNI SEYNAEO, CO

miti in Vuitgensteyn & domino Homburgi D: suo clemens-
tisi: N. As: Barbatus S. D. P.

RATIONEM HANC NUPER, MOX A
reditu e Sueuia Illustris. principis nostri PHIL-
LIPPI, in Academia Marpurgensi habitam, cur
sub tui nominis autoritate edam comes gene-
rose, multæ sunt & variæ causæ, quarum
tres potiores, ommissis cæteris memorabuntur
Cum enim nuper in arcem tuam Bernburgum
vocatus, liberaliterq; acceptus essem, facile ani-

maduerti quanto studio addictus esses illustri. principi nostro, cum eū
rerum euentum a deo optimo maximo precareris, qui mox est securus.
Inde vbi Marpurgum rediissem, essemq; conuiuia D. Jacobi Saluuech-
ter hominis candidissimi, & tui studiosissimi, fideliss. q; consultoris,
comperi te ætatisimo gradu Marckanorū principum familiam contin-
gere: tum verò tanto gratificandi tibi studio sum inflammatus, vt non
prius viderer animo quieto futurus, quam id quod desiderabā, aliqua
ex parte experirer. Ea enim est Marckanorum familia, cui vni, quod sus-
perstes sum adhuc, quod viuo, quod spiro, acceptum debeo. Habet hæc
nostro sæculo Erardum Marckanum Episcopum Leodiensem, principē
vt Musis amicissimum, ita pacis amantissimū, cuius autoritate reffloruit,
a Caroli Burgundiæ ducis irruptione, respub: Leodiensium, adeo vt
nullum vestigium appareat tantæ calamitatis acceptæ, pulcherrima
omniū vrbe ab hoc presule & edificiis ornata & optimis legibus con-
stituta. Huius frater erat Robertus, cantatus nostri temporis Achilles,
cuius & in re militari peritiā, & in rebus gerendis fortitudinem &
fælicitatem non modo Galliæ, verumetiam Europa vniuersa multis
argumentis agnoscit. Hunc Robertus filius vt nomine, ita rerū gesta-
rum & multitudine & magnitudine refert. Par fratri Gulielmus paren-
tis generositatem nihilo infelicius item refert, adedq; contendit semper,
vt si fortuna non adspiret, virtus saltem æqualem faciat. Quid memo-
rem præsidium & dulce decus meum Antonium, qui primus venien-
tem me in Gallias e medijs miseriarū calamitatibus excepit, exceptū fo-
uit indulgentissime, quem ad sacra destinatum non paciebatur vel pro-
genitorum sanguis, vel literarum studia, quæ generosos animos nō pa-
rum iuuant, a Martiis rebus alienum esse. Poetico furore sæpe correptus

carmen scribebat felicissime, idq; ex tempore. In philosophiæ studiis
 Platonicorum mysteriorū indagator erat sedulus, quem si fata super-
 stitem voluissent, poterat nulli secundus esse eorum, quæ principum
 sanguine oriundi in literarum studiis, adedq; in omni philosophiæ ge-
 nere claruere. Non alienus à literis non à Marte erat Ioannes, qui mor-
 rum facilitate, fratrum studiis adiecta, omnes optime nati principis nume-
 ros absoluit. Minimus natu Ciriacus erat, qui fere puer adhuc missus
 in miliciam à patre, Rhodum venisse, ibiq; contra Christi hostem Tur-
 cam pugnans, re ipsa quorum esset ostendisse dicitur. Mater erat Syme-
 mati principis in Hannonia soror felicissima & tantæ sobolis nume-
 ro, & virtutibus fœmina, quorum omnium eo libentius memini, vt
 videant, si hæc fortassis in illorum manus venerint, non omnino pe-
 riisse beneficia, quæ in Asclepium contulerunt, si modo non periisse est
 agnoscere tantum, non etiã referre beneficium posse. Tertia causa est
 quod nuper principem istam puellam Margaretam Hennenbergensem
 Guilielmi optimi principis filiam, sponfam acceperis, cuius frater Ioan-
 nes Ecclesiæ Fuldenfis princeps, me e Lutecia Parisiorum in Germaniã
 reduxit, nec diu post maritum fecit, tradita in vxore ea puella, quæ deo
 gerente nomen hoc hactenus seruauit, quod ad me tulit, vt proba sim-
 plex integra & habeatur & sit, qua dote meliorem equidem ignoro.
 His causis alias adiuicerem, nisi epistolæ ratione, & operis, cui ea propo-
 nitur haberem. Accipe igitur Generose comes oratiunculam hanc mo-
 do quam cur habuerim ipsa dicet, cur edam, ea est ratio & oratio ne res-
 rum tantarum memoria pereat, itãq; prodeat vt exemplum sit scriptu-
 ris, qui dum omnia explicare volunt curiosius sæpe notas inurunt eis,
 qui nullam notam meruerunt, qui enim harum rerum autor habetur
 Illustriss. princeps & dux vuirtembergensis Vlricus, in eo fortunã cul-
 pes licet, ipsum certe culpate nemo potest, deinde qui post tantos mo-
 ritus conditiones pacis non recusarunt, digni certe sunt, quos sume-
 mis laudibus prosequamur. Absint igitur conuicia, quorum
 virtutibus explicandis nemo fere fatiisse potest. Mits
 tam mox Epithalamion vbi generosissimã puel-
 lam istam domum duxeris, quod tam no-
 bile coniugium deus optimus
 maximus & secundus
 & fœcundet.

Interituræ

Nescituræ nunq̃ memoria, siue
 effecta prædicaturus, siue celebra-
 turus euentus, anceps sum fateor, to-
 tusq̃ animi pendeo, vnde nam su-
 mam tantarum iniuria rerum, vbi
 finem inueniam. Quæ enim res
 maximis nuper ceptæ conatibus,
 mortales omnes trepidare fecerūt,
 quæ nō in diuersas partes distractū
 ambigere faciente nec diu post ex-
 optatum finem sortitæ, tanto nos
 hilariiores, quanto minus lætæ expectabantur, reddidere, quem cogitã-
 tem non distrahant. Quem obsecro res vix alias auditæ sua magnitudi-
 ne non terreant, quæ ipsi Romano imperio, quod tot sæculis, quot nō
 alius per terrarum orbem principatus, sacrosanctum stetit, adeo q̃ toti
 reipub. Christianæ ruinam moliri sunt visæ. Et nouitate quæ non moue-
 ant, quæ nationes gentesq̃ commotas reddidere. Euentus contra ta-
 lis, qualem (vt omnia Ioui ipsi, discq̃ cæteris immortalibus numina adi-
 mas, aut saltem deos ipsos nihil humanorum satagere credas) certe sine
 deo asserere, sine diuiniore quadam prouidentia regi, putare nullo argu-
 mento queas. Quid enim si quatuor initiorum istorum, ex quibus cō-
 flata quodammodo sunt vniuersa confusis ordinibus, septem errantissī
 syderū turbato cursu, fracto temone machinæ cælestis, inclinatis vtrin-
 q̃q̃ axibus cælum ruiturum crederes, Atlantem laborare, Herculem vi-
 ces detrectare, mortales omnes male ominari, desperare, & exanimari,
 mox autem nil tale ne somniantibus quidem nobis, concordiam fieri,
 & contrariorum magis q̃ nuper concinnam *ἀπὸ νῆας*, consueto itinere
 progredi erroneas, redire rectis angulis polos, pro vno Atlante duos, p̃
 vno Hercule multos, eiq̃ tot minarum plænis omnibus rerum plænã
 optime calurarum confidentiam fieri. Quid inq̃ diceres: Numquid non
 putaram: quæ vox est, fortunæ se permittentium: nonne præsentī pro-
 picio q̃ deo aliquo omnia administrari: quod sapientes recte credidere.
 Tum admirationi esse eum principem, & omnibus virtutum nume-
 ris absolutum, omni cumulatam laude virum, per quem, deus Opt: Max:
 conditionis humani generis miserus, orbi vniuerso præcipuo autē Eu-
 ropæ nostræ concordiam, pacemq̃ contulerit stabilem & perpetuam.
 Hic est ille princeps hic est inq̃ princeps ille Hæstorū PHILIPPVS, nulli,

secundus eorum, quotquot egregie factis, & in deum religione, in suba-
ditos pietate, in omnes officiis sempiternitatē nominis, in hisce terrarū
orbis angustiis meruere, inq; deum numero exemptus mortalibus re-
ferri: Quo procurante, lucem rebus humanis & desideratam iam tot
annis tranquillitatem, deus Opt: Max: reddidit stabilivitq;. Quarum
rerum argumentis tam perplexisq; raris, & variis remoram quodam
modo ingenio meo iniicientib⁹, constiti aliquādiu deliberabundus,
matureq; (ni fallar) habito consilio recusari *ἠπιερίσαν ταυτήν*, & incertos
alex iactus formidans, pares sibi materia ipsa facultates, imaginationes
& (vt græci vocant) *φαντασμοί* adferente, tutissimū securissimumq; esse
dixi, ad priuata conuersum, ceptarum rerum cursum non interrompe-
re, auspiciis nouarum, dubium euentū portendentibus. Ecce quod mi-
nime omnium rebar, nescio quæ admiratio mentē paulatim subiit, sub-
sequit admirationem nescio quæ scintillula Genialis amoris erga prin-
cipem nostrum illustri: studiorum Mæcænatem præcipuum. Siue is
Patriæ Genius sit, quo nihil equidē reor efficacius, siue grati & simpli-
cis animi candor erga eum principem, qui te studiorum ergō vocarit,
votum liberalibus studiis educet, siue ipsarum literarum vis & Scho-
læ nostræ numen, cuius scholæ fundamenta egregie ab illustri: prin-
cipe iacta videmus. Siue alius occultior impetus, adeo vt temperare mi-
hi nequaq; possem, quo minus vt quodq; in buccam venit, in hoc orna-
tis, vestro confessu expuam, quo ordine, quo nitore, dummodo vere,
ne nauici quidem faciens. Cumq; populus ipse Hælicus totū hunc men-
sem a reditu illustri: principis ferias sibi indixerit, quibus, clausis offi-
cinis tabernisq; omnibus, ad templa concurritur, soluuntur vota, offe-
runtur preces misericordis: deo, qui rebus tam dubiis saluberrimo si-
ne consuluerit, Quid nos? Qui priuilegiis principalibus, cæterarum re-
rum & officiorum immunes, liberaliter ociamur, ferias ne priuatas nun-
cupabimus? An ne res tantas ratione putabimus? oratiōe illustrabim⁹?
& rerum audita tantarum pensitatēq; magnitudine, ad preculas con-
uersi, deo laudem cōcinnemus: qui res pluitq; Tragicas, adeo plus q; Co-
mica quadam catastrophe finiuit. Quare Ioannes Rudeli Rector mag-
nifice, doctores prestantissimi, professores ornatissimi, Ciues optimi, au-
ditores humanis: candidis auribus excipite, quicquid non me quidem
sed aliunde velut dilapso furore, imò Scholæ vestræ numine effunden-
te verius q; dicente elapsum erit. Equidem nusq; euidentius q; in
hac causa comperi, quod ab ingeniosissimo poeta de poetis dictum est,
Impetus hic sacræ semina mentis habet. Tradunt hystoriæ in rebus
aliquoties

aliquoties dubitum habere visis ettentum , infanientium hominū audis-
 tas voces, victoria victoria proclamantium, nec se fellit missam vocem
 euentus, Quare & hæc mea qualiscunq; oratio, si nihil aliud sit habi-
 ta nitoris, nihil elegantiae, habeatur quæso hominis infanientis, dum-
 modo, quod fælix faustumq; sit principi Illustrissi: Sparta nostræ hoc
 est Hæstorum patriæ, totiq; orbi Christiano, nihil aliud audiatur q̄ Io
 triumphe, Io triumphe, victoria victoria, viuat viuat Hælia. Sed
 æmpus est vt ordinem quendam dicendorum reperiam, si non inuen-
 ta telæ extremitate, at rupto vtrinq; filo & veluti Gordii nodi secto su-
 niculo. Primas igitur sibi partes in hac nostra oratione causæ tanto-
 rum motuum, & factæ in Suetiam irruptionis vendicanto. Hinc
 quemadmodum hoc est, q̄ prudenter, fortiter, quæta innocentia & fælici-
 tate bellum sit gestum enarrator. Tertius locus belli euentum explicato,
 tum cuius rei gratia potiss: huc confluximus, actis deo immortalis gra-
 tiis finem habeto oratio. Causæ inquam primo loco explicantor,
 quandoquidem ex his si iustæ, si piæ sunt, euentus melioris ominis
 pendet. Nec potest iure gestum bellum videri, quod contra ius sit
 motum, Et iam olim à non indocto neq; incelebri poeta quodam, sed
 a poeta tamen, nemini non persuasum est Tyrannum crudelissimum,
 quotquot omnibus retroactis sæculis fuisse, ducem Vuirtenbergensem
 esse, quæ persuasio nisi eximatur ex hominum visceribus, videbitur
 Tyrannum Tyrannus restituisse, necessario igitur hinc narrationem ordi-
 mur. Cum pietatis & religionis Christianæ nomine, maximis &
 potentiss. principibus inuisum se iam pridem sensisset PHILIPPVS
 Hæstorum, eòq; nomine nuncq; non in armis esset vigilantiss: acerri-
 museq; hæros, ne videlicet sui populares, quorum curam gerit vnice,
 quosq; amat vt pater filios, ludibrio essent & prædæ expositi, diriperen-
 tur illorum bona, ipsi trucidarentur, incenderentur oppida, deuastaren-
 tur opulentorum Comitatum prouinciæ, eisq; & aliis innumeris ma-
 lis vitandis multa quottidie expenderentur, (liquidem externi milites
 iam pridem alebantur nulli vsui, sed cautionis ergo tantum, ab insidiis
 & fraudibus à vi & armis) populariumq; exactiones earundem rerū
 causa, principi longe acerbiores intollerabiliorisq; essent, q̄ ipsis popu-
 larib; principē summa cum fide & charitate prosequentibus, Nec dum
 maximorum sumptuum finis appareret, cum nullus inuidorum homi-
 num malevolentiae finis futurus videretur, id multo consultissimum
 arbitrat^o est, si saluo decore fieri queat, de summa rerū semel decerneret.
 Ne subinde reductis ad inopiam suis, disfluentibus opibus, dilabentib;

amicis, & (quæ fortunæ sunt mutationes à sapiente semper prouidentæ) amissa auxiliorum vel aliò translata gratia, ad extremū nudus & opis omnis egens hosti exponeretur. Sed tamen nō fati causæ credebatur esse, cum suspicionibus inuidiisq; non aded expositis (quæ fraus est hominū non bonis ingenis præditorum) bellum gerere. Igitur ad maximas res gerendas natus princeps, cū nihil aliud mente volueret q̄; quæ summæ sunt laudum maximarumq; virtutum, quid ageret q̄; vt sui cū summa tranquillitate fortunis suis qualibuscunq; fruerentur, id modo secū meditare: Sed frustra se hæc meditari animaduertit, ob ante dictas insidias, quæ nihil aliud pre se ferebant, q̄; exilium ipsi, interitū patriæ, seruitutem Germaniæ, distracto igitur suorum curis prudentissimo vigilantissimoq; principe, & in fallo hærenti, lupumq; (vt aiunt) auribus tenenti, Occasio ipsa capillata fronte in ipsas principis manus adeo impotenter (vt est cæcum numen) incurrit, ita se tenacibus fortis. Milonis implicat digitis, vt explicare sese, elabiq; nulla ratione posset. Siquidem negatur contra ius & æquum, restitutio ducis Vuirtembergensis vi ante sedecim fere annos eieci ex paterno regno, ob huiusmodi causas. Inuidebat crescentibus Ulrici ducis Vuirtembergensis rebus, vicinorum magnatum quorundam non contemnenda factio. Inuidiam pepererat principis ipsius animi magnitudo, aluerat seueritas, auxerant ceptarum rerum successus, hisce enim rebus fiebat, vt qui dictis virtutib; optimo principi non responderet, iis ipse formidini esset, quibus debebat exemplo. Nec fere amare solet, quæ indecore fiunt vera & excellens magnanimitas, nec non animaduertere non potest in scelestos tantæ magnanimitatis grauitas. Contra non potest non odisse grauitatem leuitas, nec non timere illam animi fortitudinem, non sine causa timidorum imbecillitas. Instruit etiam ipsa in principe animi grauitas rem familiarē non infeliciter, augetq; in modice, quam auctam merito odere, qui leuiter viuendo prodigunt sua. Sed dum feliciter omnia virtuti cædunt, dum exemplum in paucos edit sceleratos, vt plurimi incolumes sint, dum domesticorum quos aliunde exceptos in curiam liberaliter fouit, insolentiam punit, dum suos iniuste cæsos vlcisitur, coniuratio fit eorum, qui illa inique fieri, temere crediderunt: vsq; adeo refert non forularis in alterius pede formam, sed vbi is premat, penitus intraspicere. Tumultuarie igitur magis q̄; prudenter, coactis Sueuici fœderis viribus, principem domestico pressum incommodo, & ad externam manum propellendam non latis instructū, inuadunt, & extra paterni regni fines n̄ciunt occasione nuper patrati facinoris, quod is Reutlingū ciuitate

ciuitatem liberam & confederatā in ditionem suam redegisset, fecerat
autem hoc Vlricus dux, necessarii ministri sui iniquam cædem vlus.
Audaciam Suæuici fæderis, temporis augebat occasio, Germanicæ vide
licet nostræ intempestiuus interitus Inuictis; Cæsaris Maximiliani, cū
quo ob raras diuini eius animi virtutes, liquit Concordia terras astra
petens, cuius nobis quidem immatura morte, interregno diutius quam
expediebat durante, cæpit adeo infelicibus auspiciis tumultuari Germa
nia. Quos motus sedaturus principum nostri sæculi quasi Nestor
quidam prudentis; Ludouicus Rheni Palatinus & sacri imperii prin
ceps elector, qua pollebat autoritate, (erat enim interrex) e licit, vt con
federati iure potius agere velint, q̄ armorum viribus grassari, appella
lante etiam sacratissimas leges ipso Vlrico duce, quo quid æquius?
Quis enim hominum priuatorum sperare audeat, se quod postuletur
iure propulsum, aut quod petat, legibus imperaturum; si maxi mis
quibusq; principibus, nihil conferre debet autoritas legum? Sed fuit
in scelus temeritas, & violatis tam æqui tam sacrosancti imperii legib;
nescit sibi temperare tabificum audacissimorum hominum odium. Sat
iuris credit sese habere in armis, & vnus elementi inuersione, eadem
res est ius & vis, æquum esse exhaustos temerariis sumptibus loculos
alienis opibus replere, hanc legem esse militarem, ne frustra coactis ar
mis homines tam nobiles, tam prudentes, imprudentiæ pariter & igna
tici notentur. Audeant modo, fortuna ipsa cæsis ausibus euentum
qualemcunq; allatura. Est enim nescio quæ inueterata Germanorum
nostrorum Barbaries (pareat mihi indigna conquerenti patria) & ob
luet anti æquo & bono, lex militaris, vt si qui ad temere fortassis noui
cuiusdam motus acceptam famā, primo arma experint, facta q; ingen
tium sumptuum iactura opinato malo obuiam ire cæperint, licet re ipsa
experiantur, errore excitos tumultus, tamen vt in incertam militiam ex
penlarum pecuniarum aliqua reconpensatio sit, inuadetur nihilo secius
is, contra quem iri ceptum est, vel vicinorū alius, esq; vel olim transacti
vel ex tempore reperti criminis nota impingitur, & fracti calamū reus
multatur, quo acceptum temeritatis malum fiat erranti tolerabilius,
non enim verum sit, quod prouerbio dicitur, semper aliquod malū ppter
vicinum malum. Ab his igitur initiis, ab hac barbarie nostræ moro
sitate, (quis morem diceret) & tam inueteratæ legis iniquitate, exutus
bonis, pulsus regni sui finibus Vlricus, confugit ad Gallorum regem
FRANCISCVM primum, dignum meliori fortuna principem. Est
enim preter cæteras cum corporis tum animi virtutes mirifice pronus

ad studia literarū. Itaq; quæ Parisiorū Scholā, studiorū oīm mater iam
olim est habita, huius regis liberalitate, nūc demū incipit esse, q̄ hacten⁹
vereor frustra dicere, audiuit: Apud hūc regē cū aliquandiu vixisset, &
tædio vitæ apud peregrinæ lingue gentē & patriæ desyderio in Ger-
maniã redit spe nō exigua patrii regni recuperādi, ob singularē Caroli
imperatoris clementiã & iustitiã q̄ diu Maximili. ex philippo Hispani
arū rege nepos, qua spe successerat imperator, eadē videbat Ro. imperii
habenas moderatur⁹. Ecqd nō speraret ab eo imperatore Vlrice⁹, de cui⁹
auro tā bene meritū se sciebat, adhibita omni diligētia & studio, præstita
etiam argumentis non dubiis fide, quo Maximiliani res, totiusq; do-
mus Austriacæ, privati etiam suo principis studio maiores, augustior-
resq; tam essent q̄ haberentur. Qua fide autoritatem & dignitatem tum
nouæ dignitatis titulum sibi, suæq; posteritati quæsierat apud Maxi-
milianum. Nec ingratus videbatur futurus Carolus nepos qui ab ini-
tio recens adepti imperii, Acta nuper Interregis iustis, comprobans,
non obscure significauit, non debere sic impune abire Suxuici federis
temerarium, adeoq; audax facinus. Aut si impune abiret, debere saltem
restitui eum principem, qui indicta causa regno esset pulsus. Sperabat
æquitatis rationem habiturus genuinæ ad cui⁹ suum conferendū bo-
nitatis imperator, vt enī male sibi conscij nuncq; non metuunt, ita op-
tima freti conscientia omnia iusta & æqua sperat. Quo maiori securus
fiducia Vlrice⁹ dixit Imperatori alijs innumeris reb⁹ plus satis implicato
obgannire veretur & molestus esse, dum videlicet secum reputat natu-
ralem maximi principis bonitatem & clementiam. Nec putat æquo
sponte currenti calcaribus opus esse. Sed non cessant obstrepere, non im-
probi esse, qui quod Interregis Ludouici edictū cōtempserunt sese mor-
debāt, cōtumaciam suam agnoscendo. Vbiq; ad latus sunt, vbiq; aures
ferūt fatigantq; ad honestissima queq; facillimi imperatoris (nam ho-
nesta pre se ferunt) Accusant criminibus non alias auditis innocentem
principē. Nacti præterea sunt erroris sui patronū & defensorē equestris
ordinis non ignobilem poetam quo maiori autoritate fidem, obiectis
conf. etisq; sceleribus in Vlriceum ducem conciliarent, parco nomini
eius viri, cum quod paulo q̄ exul moreretur nō mediocriter mihi ami-
cus fuit, tum quod nemini sit ignotus, imeditatus is nuper aliquot orati-
ones fuerat in ipsum Vuirtembergensem, easq; veluti ad Tribunal maxia-
mi principis egisset edendas curauerat. Quibus orationibus quod
nuncq; persuaserat agendo, hoc mox persuadet cum calcographorū dili-
gentia distraherent edendo, nihil vnq; maiori plausu in hominū manus
venerat cū ad exēplar Philippicarū quasi si dis placet) scriptæ iudicarent

Itaq; legebant magna cū gratia, sola nouitate fauorē cōciliante. Hoc etiā
am subinde orationib; nouos dialogos adiiciēte & quidē terribilissimos,
famosos libellos edente, crimina cōfingente, mēdacia cōgerente, causam
occisi affinis sui (quā vnica criminādi ansam habuit) exornāte, habet ab
vniuerso terrarū orbe miserrim; princeps is, quē depingit fingitq; mē-
dax ingeniosiss; poeta ingeniuū. Ignorat princeps exul etiā poetis se fabu-
lā esse ignorat se factā materia pessimarū declamationū, nemine quæ in
ipsum fierent referre audente. Quis enim præsentem rerum calamitatē
nouis calumniarum calamitatibus auget? Quo minus scit quæ agant,
eo minus opus habet defensione, eo deterior eius fit causa apud eū prin-
cipem, a quo nihil aliud expectare poterat, q̄ iure restitutionem eorum
quæ vi erant adempta. Sed vicit diligens inuidorum obtrectatio apud
imperatorem, & poeticum ingenium apud vniuersos Germaniæ pro-
ceres & omnes pene nationes, profitebar eodem tempore in Parysiōrū
Luteçia, quam urbem Europæ totius theatrum non iniuria quis dixe-
rit, ad quod spectatum vndiq; cunctæ pene nationes veniunt. Non
dico quia satis dicere nequeo, quantū autoritate valeret, q̄tum fide pol-
leret apud omnes is, qui ingenii dexteritate & eloquentiæ viribus, &
mendaciorū fūco causam dubiam probabiliorē, humilem sublimiorē,
bonā & honestā deteriorē facere potuit. Legebant hæc magno cū plausu
apud Gallos & Hispanos, distrahebant apud diuersissimas nationes,
mittebatur cōmissa literis ad amicos quasi typographi non satis excude-
rēt pessimorū exemplorū, verebant Itali alterū Neronē, execrabantur.
Sæculi nouū Dionisiū, trepidabāt Britāni ne ex antro isto Patricii etiam
sibi Tyrānorū quispiā naceret. Quicquid odiū, iuuidia, malevolentia,
et affinis cæsi dolor cōminisci potuere, Phalaridas, Agathocleas, Atreas
Tiestes, Pylistratos, Typhæos, Astyages, Cābyfas, Tyberios, Caligula
las & Domicianos, oīm inmanissimorum inmanes furores & furias,
oīm crudelitates & ferocias in vnū cōgessit, cōpegit, coaceruauit æquo
crudelior futur? vltor p̄pinquæ necis poeta, cuius laudari equidem
ingeniuū, p̄barim inuentionē, amplexus sim eruditionē, si nō dolori ni-
miū dedisset, si innocētiæ pepercisset principis, si causam nō valde bonā
tegere q̄, p̄ducere in lucē maluisset, et rationē habere ei? iuuenis pulchri
tudinis quam non sine suspitione tantopere cōmendat. Nō possum equi-
dem viri ornatissimi cōtinere me hoc loco quū fortunæ istius iniquissi-
mos casus mente repeto quin valde afficiar, video hominē egregie eru-
ditum non satis bene pulcherrima studia collocare, dum in omni eru-
titarum disciplinarum genere versatus, ita præceps rapitur & nulla

affectus suos ratione cōpescere, nullo fræno ferocis ingenium moderari
nulla arte mentē domare aut temperare potest. O miseris labores eos
ex quibus dum fructum percipere deberemus rationem viuendi, nihil
in mores coalescit. Et quod deterius est, cum ferociorem naturam au-
get lectio, quod inde fit, dum quod naturæ nostræ conuenit approba-
mus, quod admonere, docere, & corrigere inq; viā reducere debebat,
despicimus. Iam cuius cōmiserationis est virū primatem à summa digni-
tate deiici: locupletem bonis omnibus exui: & charum suis a suis diuelli:
graciosum exteris, hospitio prohiberi: innocenti aqua & igni interdicti:
benemeritum in natura rerum esse non sinere: ea omnia pati causa meli-
ore consilium, iura & leges appellantem, & præterea quæ calamitatum
est omnium seuissima fabulam esse & poetis iniquioribus materiā, hoc
est ad viuum maximæ tyrānidis expressum exemplar, eo q; nomine sa-
mosis libellis proscindit. O miseram, o calamitosam fortunam, quis
Agamemnonem vltra acceptam iniuriam & indignam mortem vnq;
impetiuit petendum ve putauit maledictis: Quis non plus satis do-
mestico malo miserum existimauit: Quis maximo principe probris as-
fecto, occiso a suis, putauit ad huc in defuncti manes probrosis carmini-
bus inuehendū: At hæc omnia in vnum simul congeruntur vno im-
petu, & cumulo, obruitur aceruatim miseris & probris omnibus, nō
solum innocens, sed etiam legibus innitens & causa fidens meliori vis
infertur sacratissimis legibus, non solum ab iniuriarum cōmentatore, à
famosorum libellorum compositore, verumetiam à toto genere huma-
no. Siquidem infame carmen nemini non est ad manus, non inuentū,
non repertum, sed ære nostro redemptum, magno cum desyderio legis-
tur magna cum voluptate relegitur, tantum abest vt vel corruptatur,
vel igne absumatur, quod tamen leges ipsæ fieri iubent. Siquidem
constitutionibus principalibus cautum est, **EA QVAE INFAMAN-
DI ALTERIVS CAUSA IN MONVMENTA PVBLICA PO-
SITA SVNT DE MEDIO TOLLI DEBERE.** Nos e myrrorhe-
tis piperi, ex angulis blattis tineisq; damnatas chartulas ære redemp-
tas, promimus, & e pulueribus excutimus, vno consensu omnium, ve-
luti tyrannicidæ, quibus legibus præmia sint decreta, & alia constitua-
tione temeritatem diluimus, Nempe ea: **EVM QVI NOCENTEM
INFAMAVIT NON ESSE BONVM ET AEQVVM OB
EAM REM CONDEMNARI.** O Diuinum Platonem, nunc ego
non possum nō vehementer admirari & approbare diuinam istam &
omnibus sæculis memorandam de ciciendis id genus e repub. homi-
nibus

nibus, sententiam. O sanctissimum Areopagitarum decretum, id
 leguleiorum genus & rabularum foro excludentium suo. O vim
 dignam lege regi, o vos leges sacratissimas, quin rabiem cōpescitis per
 honestis audentem ire domus inpune? Dormitatis credo, at nō dormi-
 tat autor legum deus, qui lento licet, aliquo tamen gradu ad vindictā
 procedit. Est præterea in aulis principum, nulla maior, nulla pestis de-
 terior, q̄ iniquissimorum quorumq̄ susurrorum autoritas, apud ip-
 sos principes, quorū officiis, non dico officiis, a verissimis rationibus,
 ab honestissimis voluntatibus, a studiosis, quibusq̄ actionibus, ab-
 ductæ mentes principum rapiunt precipites ad consilia non satis æqua.
 Neq̄ tam facile est q̄ fortassis dici possit, eiusdem ad omnia sagacita-
 tis principis animum semper esse. Quo enim maioribus pluribusq̄
 obruuntur negotiis, eo facilius persuasi, abducuntur ad ea que non sa-
 tis sunt decora, pretextu honestatis sæpissime fallente, quod q̄ de maxi-
 mis poetis dici solet. Sepe opere in magno fas est obrepere somnum, id
 in principibus maxime debet valere, vt quibus etiam scientibus, sæpe
 inpune peccare licet, tantū abest vt in sinistram partem accipiamus si fal-
 so honesti prætextu peccatum erit. Est quidem aliquid, qui maioribus
 frequentioribusq̄ distraherentur rebus, eo ingenis vt essent versutioria
 bus cautiorebusq̄, sed sic sumus homines. Quibus rebus omnibus esse
 factum est, vt inops rerum omnium miserimus princeps, iure ab
 omnibus deserendus videretur. Putat imperator natura alioqui demē-
 tissimus, & quo clementior, eo sceleratæ tyrannidis, quæ accusabatur
 acrior vindex, commeruisse Vtricum ducem, qui non modo paterni
 regni finibus non applicaret, sed ne hospitio quidem apud illos mor-
 tales dignum, & ex orbis finibus ablegandum, tollendumq̄ e rerum
 natura monstrum istud inauditæ tyrannidis. Quem igitur Germa-
 norum optimates, precipuo tamen confæderatorū Suevitæ, vi eiiciunt,
 quem a latere maximi principis accusant, quem profcindunt poetarum
 commenta, quem pueri in Gymnasis declamant proclamantq̄. Quem
 leges famosis criminibus ne an carminibus, agitari permittunt, eum im-
 perator clementissimus immanissimum, iustissimus iniquissimum, fora-
 tissimus intemperantissimum, vindex libertatis tyrannum restituat. eū
 in principum virorum ordine habeat, eum non perpetuo damnet exi-
 lio summum imperium, & imperio propagando creata maiestas. Nā
 quæ tyrannorū propria est sentētia, & quæ iam pridem legis cuiusdam
 vim obtinuit *ἵππερ γὰρ ἄδ' ἡμεῖν χεῖρ τυραννίδος περὶ κάλλισον ἀδινδρα, τ' ἄλλα δ'*
ἐκείνη χεῖρον. Hæc inq̄ sententia in tantæ amplitudinis maiestatem, in q̄

tam diuinæ mentis naturam non cadit. Quid enim terrarum orbis prin-
ceps hoc ducatu ditior esset? Nō aliter quā si riuulus quispiam a cursu suo
deuisus auerteretur, ne in oceanum laberetur, diminutas ne putabis
aquas, diminutum rerum omnium parentis oceani imperium? Nō igitur
nisi iustissimis rationibus motus imperator Carolus, bona proscrip-
tæ quasi tyrannidis, velut sub hasta emit, confœderatis pecuniam pacifici
tur soluturum, ducatumque Vuirtenbergensem nuper iure gladii occupa-
tum, emptionis titulo suum facit, inque hæreditate diuidenda fratri Fer-
dinando tradit, beneficioque vt is possideat confert Augustæ, confidenti-
bus ex more ad latera summx maiestatis maximis principibus. Cumque
controuerfia illa de religione nondum esset disceptata, & adhuc sub lita
dice penderet lis, vt semper pendeat (non enim in hominū arbitrio est
quicquid de diuinarum legum rationibus, de cælestium mysteriorum arca-
nis statuere. Debemus autem ad pedes inuisibilis humanis oculis istius
maiestatis prouoluti accidere, & supplices orare vt is lumen veritatis
nobis pandere velit qui ipsa est veritas. Hunc neque Platonica Copia,
neque Aristotelis acumen neque regum & pontificum diademata alia rati-
one agnoscent, quā in ordium suorum simplicitate, & omnis humanæ sa-
pientix & arrogantix posito fastigio sui abnegatione, ipso docente &
exigente eam a nobis simplicitatem & integritatem) Cum igitur nondum
religionis esset posita contentio, offendit non parum quorundam animos
Vlrici ducis de vera pietate professio, siquidem superioribus causis pau-
latim aboleri incipientibus, & longam miserim commiserantibus plerisque,
fatisque iam pridem supplicia a principe viro sumptum putantibus, poterat
restitui Vlricus, si eam quam nos vnicam & veram religionem scimus
& asserimus, aspernari verbo saltem visus esset. Metuebant scilicet aduer-
sarii, ne illo restituto latius serperet venenum (vt isti) Gratia (quam nos re-
ueremur & adoramus) diuini verbi. Sed quæ caduco regno prætulit æterni
nisi etiam temperare hoc semper carere non potuit, vt videlicet diuina
promissio locum haberet tam in interituris quā cælestibus & æternis mu-
neribus. Aliis igitur aliisque semper emergentibus occasionibus, facile
anima duertit Illustris. Heliæ princeps PHILIP. (quæ eius est diuina
indoles & industria) auunculi principis causam non modo negligi &
comperendinari, verum etiam contemni, iniquissimam haberi & indices fieri
deteriore & contemnari quodammodo, videt inimicissimum hominum
peruersitatem, non ignorat fraudulentorum hostium iniquitatem, videt
insuper manifestam generis labem. Tum omnium iniquissimum esse
nobilissimum & maximæ spei iuuenem, Vlrici ducis filium vnicum
Christos

Christophorum, non a maiorum sed pietatis nomine nomen habentē,
patris iniquitatem, quæ purabatur, ferre. Partim igitur sanguini hoc do-
nans & priuatæ honestati, quam integram esse posse non iudicabat
damnato tot scelerum & facinorum affini principe, partim innocentiae
& religioni, partim totius Germaniæ tranquillitati, nam & hanc nullā
vlla ratione cōsistere posse, nisi hoc restituto, comparato exercitu resti-
tuit suis læto animo excipientibus sedecim annis patria carentem sede
principem. Sinite quæso ornatiss. viri hoc loco paululum cum vna
bratico isto accusatore) nolo enim duriori vocabulo hominē appella-
re) congregiar. Agam autē sic fere vt tam accusanti quā accusato sua maneat
Solida integritas, integra autoritas, salua dignitas, quemadmodum in
causis transactionū fieri solet, praelata iuris rigori æquitate, neque conue-
nit vt cum res periculis plænitissimæ, extra periculum ceciderint, expe-
rit Tragedia, exierit Comædia, oratio eis ipsis de rebus instituta sangui-
nem perat & vitam: Tollat licet Comædia vocem, iratusque Chremes
tumido diligit ore, dummodo verbis quæ verberibus pugnet mitius.
Tyrannus (inquit) Tyrannū restituit. Scio nunc quæ id diceret homo eruditus
si viueret, sed potius quæ erat eius magnanimitas, quæ animi nobi-
litas, principis nostri ingentem animum, præstantissimasque virtutes dig-
nis laudibus eueheret, aut saltem nihil contra ne mullicaret quidem, bo-
ni que consuleret restitutū eum ducem, qui tot annis exul quasi, patrium
regnū deyderarit. Cum tamen orationes tue, dialogi item & poemata
versent manibus hominū studiosorum, nec videantur amissura gratiā
eam, quæ homines eruditos immortalitati commendat, facile adhuc
Lector induci queat, sequi necessario vt rebus sic se habentibus, quem-
admodum istæ tuæ Philippicæ (vt manes interim tuos isto honore de-
liniam) contendunt, Tyrannus habeatur PHILIPPVS SEFFORUM.
Quid igitur est Tyrannus? Tyrannus est qui valere iussis naturæ legi-
bus, Gentium decretis, ciuium moribus priuata vtilitate metitur om-
nia. Tyrannus est qui nulla optimorum ciuium habita ratione, indig-
nos & neque homines publicis functionibus præficit, iisque deglubendos
deuorandosque suos impune permittit. Tyrannus est qui amicum &
inimicum quorum est dominus, vtcumque occasio inciderit eodem loco
habet. Tyrannus est qui spreto innocentiae delectu tormentis exquisi-
rit, multat, proscribit, relegat, vltimo supplicio afficit, quos libitum
est. Tyrannus est quem odere non modo subditi vniuersi, sed proximi
mi, sed quique familiarissimi quamuis ingentibus donati beneficiis.

Academice
Tubingensis
laus.

Horum vnum saltem in Vlrico principe conuince, & omnia conuince-
ris, feremus hic non Areopagitarum modo, quibus quid sanctius? Sed
& Stoicorum sententiam, quibus nihil est seuerius, vt si vni ditorum
scelerum obnoxius sit Vlricus dux, iure damnetur omnium. Inspiciamus
itaque ab ipsis incunabulis vitam, imò a progenitoribus indolem
ipsam, & quidem sic, non quasi hæc a maioribus sepepita, ad huius pur-
gationem necessario faciant, sed quia sic vixit vt dignum maioribus fuit
Non proderunt illi maiorum egregia exempla, si non ea est secutus Vl-
ricus, at si studuit vestigiis auorum incedere, fiat accessio maiorum orna-
mentis, nec dedecoret illos huius calamitas, vnde plurimum semper ac-
cessit gloriæ, maximis quibusque celebratis. quæ viris. Nam quid opus est
dicere quis fuerit. Barbarus ille dux, huius sanguinis, qui Tubingæ docto-
rum hominum Gymnasium tantis sumptibus instituit? Qui literarum studium
perecoluerit, quæ ab omnibus Vuirtembergensibus Principibus Vlrico
huius progenitoribus summo loco semper habita humanissimos iuxta ac
eruditissimos viros in omni optimarum disciplinarum genere vniuersi-
tate Germaniæ dederunt. Cumque passim Germaniæ præterquam alias Aca-
demias habeat, nescio an vlla alia celebriores habuerit viros. Hos igitur
semper coluit Vlricus, & nisi coleret, principem se esse non agnosceret
vt enim non arbitror hominum rusticorum stabula alieno pecori parere,
suo clausa esse, sic neque Scholas principum beneficiis institutas, solis ciuium
liberis, non etiam principum aperiri. Extant etiam præterquam huius
scholæ hominum eruditissimorum monumenta ad hunc ipsum prince-
pem, vnde satis perspicuum esse debet. Quanti is eruditos ipsos fecerit.
Vnde miror ex omnium eruditorum numero esse potuisse tam
impotentis animi, tam iracundi, vt hunc principem famosis libellis per-
scinderet, apud hunc enim in honore habiti sunt Grammatici eruditissimi,
hic floruerunt poetæ ingeniosissimi; valuerunt oratores disertissimi
eloquentissimique, in præcio fuere Mathematici artificiosissimi, qui cum
Siracusano isto Archimede, & Megarensi Euclide, imò cum tota anti-
quitate conferri queant. Hic iura ciuilia, hic sacri canones, hic omnia huma-
næ & diuinæ sapientiæ studia in maxima semper fuerunt existimatio-
ne. Et nunc tandem veluti ex seruitute ad libertatis postliminium re-
uersa auctoritatem pristinam recuperabunt præside tam celebri Aca-
demice Vlrico. Ex his semper delegit deligetque quos rebus suis præsta-
ciat, quorum consilio & auctoritate, veluti ex Calendario administrat
florentem rursus suam remp. quorum decretis stari velit, quorum hono-
ribus opibusque augendis semper intentus liberalissime consulat.

Proinde

Proinde omnibus modis charus fuit semper, eritq; suis, gratiamq; ha-
buit & fauorē apud populares oēs, quē auulsum a se & se ab illo veluti
discerptos, miserabiliter ingemuere. Sed tyrannidem exercuit armata su-
perioribus annis manu, ingenti suorum multitudine cæsa, scilicet quo-
rum dux & signifer erat PAVPER CONRADVS quem vocabant,
qui excitata seditione simili, cuiusmodi nono ab hinc anno vniuersa
Germania est experta, impietatis suæ & stultitiæ cum paucis complici-
bus pœnam luit, cæteris omnib⁹ impune & præter meritum & spem
clementer dimissis. Tu tamen gloriaris tuorum & copiis & opibus
pulsū hostem, seruatum principem, qui si tyrannidem in compescen-
dis seditionis eius turbis exercuit, vide quo pacto tuos a tyrannide vi-
dicare possis, si vero pietatem tuorū prædicas, oportuit piām esse cau-
sam, quam tui tam fortiter defensam voluerunt. Reutlingam ciuitatem
liberam ditionis suæ fecit. Nemo qui belli iure aliquid suum facit,
ideo est Tyrannus, siquidem quos subegit non deteriori loco esse vult
eis, quorum iam olim dominus fuit. Eius autem ciuitatis occupandæ
ius, fecit iniusta cedes ministri quem ob singularem industriam & fidē
merito fecit plurimi pius in suos princeps. Equitem aulæ suæ fortis-
simum & affinem mihi occidit. Hoc dolet quod tuus est, non quod
occisus est, neq; vllam eius cædis faceres mentionē, nisi cognatus san-
guis te inquietū redderet. Itaq; non recte tibi credit quisq; de cædis gene-
re, neq; vera neq; verisimilia narrantem, vt mediocris saltem ingenii fa-
cile peripiciet, qui primam orationem tuam perleget, & melius consu-
lent istam tuam ferociam, quicunq; hoc defuncti amici manibus a te da-
tum resciscunt. Alexander ille magnus in conuiuuis plerumq; macta-
re solebat etiam eos quos charissimos semper habuerat, nemo tamen,
tyrannidis notam illi ipsi inussit, superante iracundi animi impotentiam
cæterarum rerum cum dignitate gestarum magnitudine. Tu Tyran-
num eum facis qui nō passim, neq; multos vt ille, neq; ebrius, sed vnū
occidit, idq; domestici mali iniuriis com. motus, Et eum cui data missio-
ne cautum læpe voluerat grauiter lesus, eū quem ter quaterq; vt ex au-
la cederet, sua curaret, monuerat contemptus impatiens. Quid hic di-
cam qui si huic de rebus quid dixerō, timeo ne nondum bene obductā
cicatricem refricem, & in te inq; defuncti affinis tui manes (quibus cum
pugnare cautum est adagio) cogar acerbius q̄ destinavi dicere, si tacue-
ro vereor ne non satis eum vindicem a tyrannidis crimine, qui nihil mi-
nus est q̄ tyrannus. Sed temperabo mihi omittamq; silentio prætere-
reundum, Tomosq; relegandum facinus. Ipse tuæ orationes rem

plus satis indicant, quæ si tam grauius conuincerent, quæ clamant fortiter, esset forte quod refelli defendique oporteret. Nunc si quis mediocri iudicio eas tentarit, viderit mox quæ sint dissolutæ, quæ acculent magis quæ purgent quem maxime purgatum esse vis, quæ omnia plena relictur suspicionibus, quas in defensione tollere, in accusatione augere debet orator, ut verissimum esse appareat quod dicitur, non eodem ingenio orationes condi & fingi poemata. Hæc enim natura sua suoque genio gratiam adferunt, illæ nisi omnem artis vim ostendant nescio quomodo frigere videntur. Prima itaque tua oratio non minus graphicè rem ante oculos ponit, quæ ipsum ducem grauius accusat patratæ facinoris, Equidem legens, interesse me arbitror, & rem ipsam geri spectare, Sed cum oculos auerto, & aures orationi accommodo quæ multa absurda, quam nihil verisimile deprehendo? Tertia autem tua oratio quid facit aliud, (nam secunda Suaforia est belli suscipiendi aduersus Ducem Vtricum) quæ quod causam aperit cedis commissæ. Itaque nimis tua tibi placent, adeo, ut tuam in his negligentiam non animaduertere possis Est enim cæcus amor sui. Alijs oportet non sibi probet, qui oratoris præmiū gloriam expectat, itaque quarta tuarum orationum defensionem ducis Vtrici fere continet, Si modo sit aduersarius qui obiecta excipiat, exceptisque respondeat. Vincis itaque, Sed nemine repugnante, Quo vanitati similior est vltima oratio, que congratulationem continet fugati profligatique principis, Vide quam paucis quinque tuis satis prolixis orationibus responderim. At tu Tyrannum æstimas ex vnus hominis cæde, cuius cædis causam verius aggrauas suspicionibus, quæ immerito patratam conuincas, & non æstimas candorē & fidem optimi principis tam iniquo animo ferentis cædem fidelis ministris. Vlscitur iniuria cæsum, est hoc tyranni? Occidit iustus de causis iniustum, sed premonitum sed honesta missione donatum, sed monitiones cõtemnentem, est hoc tyranni? Tyrannicum est inique cæsos suscipere, Tyranni est improvidos adoriri, Tyranni est benemeretes trucidare, qui suorum cædem iniquam fert grauatim, punit autem fontes & noxios, non est ille Tyrannus Hoc enim æquitatis est, illud plenipietatis officij. Qui suorum cædem tam dolet quæ si e corpore membrum aliquid, cuius maxime egeat officio perderet merito amatur a suis ut qui nihil dubitent se curæ esse optimo principi & paterno affectu suos amanti. Quis Tyrannorum charus fuit suis, amant Vtricum sui Quis Tyrannorum pulsus patria tantopere experitus a subditis? Expetunt

votis omnibus Vlrīcū subditi, deosq; immortales præcatur vt sibi resti-
 tuant aliquando patriæ patrem Vlrīcum. Quis Tyrannus vnq; excep-
 tus tam ingenti omnīū gaudio, tam alacribus animis, tam ardentibus
 suorum votis? Non fert Tyrannis amari, non fert expulsa deſyderari,
 non fert tanto mortalium omnium consensu & fauore recipi, non fert
 gratiosum esse apud suos. Iam de pietate quid dicam? fert pietas tyran-
 ni dem exosa est ne tyrannidem, & ita exola vt malit regno carere quā
 non esse pia. Sed nec literarum studia nec cum optimis doctissimisq; ho-
 minib; familiaritas & consuetudo, nec in subditos amor, nec subdito-
 rum fides erga principem, Hæc inq; omnia non ferūt tyrannidē. Quid
 facilius q̄ in tyrannum inuehi, at tyrannidis conuincere qui non sit nō
 est eiusdem facultatis. Poeta fingit ex nihilo, vnde etiam communē
 appellationem sortitus est cum deo immortali omnīū ex nihilo facto-
 re At tu hic nihil fingis, personam substituis, eamq; tyrannide induis,
 vt sic vestitam & deformatam habeas quā laceres & profcindas. O ar-
 tificem poetam, imō inertem, imō impotentem, ira, & indignatione ni-
 mia flagrantem animum, sed non finit te consistere spiritus ille ferox &
 poeticus furor, qui vbi incanduit, coerceri nequit, nequit extingui nisi
 debachatum sit. Iure itaq; Hæſtorum Alexander exploratis iam pri-
 dem moribus & vita optimi & miserrimi principis, misericordia im-
 pulsus & rei indignitate, eius innocentiam defendendā suscepit, generis
 confictam labem aboleuit, Germaniæq; vniuersæ tranquillitatem ex-
 torſit, innocentem, pium, & contra ius fasq; pulsum principem restituit
 endo, de cuius restitutionis causa satis superq; p temporis angustia dixi-
 mus & alias dicemus, deinceps qua bellū sit gestū ratione dicendū erit,
 vos iuxta viri Marpurgenses que reliqua sunt pari patientia & dilige-
 tia a litote. Reus tot scelorum & flagitiorum apud summum impe-
 rium princeps Vlrīcus cum annitentibus supplicantibusq; maximis
 quibusq; principibus vltima experiret, & quibus poterat rationibus,
 innocentiam asserere, & lesam maximi imperatoris maiestatem placare
 conaretur, audiit vt si queat armorū vi, amissa recuperare audeat. Quæ
 vox quo animo sit accepta, facile est diiudicatu. Quis enim contra
 tanti imperii amplitudinem arma capiat? Sed omni vi valentior est
 causa iusta & mens recti conscia, minas impotentium sæpe susce-
 deq; fert. Qui igitur tam tristis sententiæ carmen fortissimō
 animo exciperet, Hæſtorum PHILIPP VS erat. Hic optimæ
 causæ fiducia, tellurem pede pulsans (quod POMPEIUM Magnum

gloriarī solitū accepimus) eam equitū pedītūq; vim exciuit quæ
ferendo potentissimo hosti par credebatur futura. Inito igitur cum so
la diuini ingenii indole consilio (hoc enim, quæ nunc fere est mortaliū
perfidia, in tantis rebus tutissimū visū est) quæ ad bellum difficillimū
& diuturnum necessaria visa sunt, diligentissimè cauitis: q; comparat, quō
moturus, id deus fortasse quis norit, licet fama, si illi credendum sit du
cis restitutionem polliceretur, sed fidem derogabat tantæ rei difficultas.
Apparatus assidui & maximi bellum haud dubie moliebantur. Et
principis Hæstorū itiones crebræ & longinquæ non visæ sunt præ
ter rem futuræ. Est enim hic princeps mortaliū omnium laborio
sissimus & minime vanus, parantur omnis generis machinæ, instaurā
tur tormenta, expediuntur balistæ, fabricantur pontes, quæ alarū vi
ce nauiculas lateribus functas habentes, machinarum tormentorum q;
molibus ferendis sufficienter, nouum principis huius inuentum. Equi
tatus pedītatus q; oppidatim vt in procinctu sint, quanta possent dilige
tia & sedulitate edicitur, emittuntur, qui externam exercitissimorum
vndiq; gentiū militum manum liberalibus stipendiis cōseribāt. Prin
ceps ipse Philippus paucis comitatus, imō paucorum comites negotiato
ris habitu remotiores & peregrinæ linguæ nationes adeundo regesq;
maximos prensando, & potentissimos quosq; Hæroas compellendo,
præsens quæ vult transigit, in q; fidem suam quos conuenerat astringit.
Accipiunt lætissimam generosum hospitem exteri, admirantur & am
plexantur tam magni iuuentis virtutem. Est gratia in vultu, læ
pos in ore, venustas in toto corpore, suauitas in moribus prudentia in
pectore præter ætatem Conciliatis itaq; principum externorum, maxi
marūq; (vt fertur) vrbium animis, collecto milite tam suo q; externo,
eōq; veterano, eum exercitum pducit, quo facile si vellet, pacata Euro
pa, quam libet aliam mundi partem ad conserendam manum prouoca
re aulit, Omnibus diligentissime prospectis mittit legationem in His
panias ad inuictissimū Cæsarem Carolum, honesta & iusta oratum, Alte
ram ad Cæsaris fratrem FERDINANDVM Pannoniæ vtriusq; & Bos
hemie regem, eadem quæ a Cæsare petita, vt videlicet Virico duci
paternus ducatus restituatur, se idcirco nunc in armis esse, qui ducem a
finem restituat, a quo conatu tam iusto, tam pio si prohibeatur, maiora
se audere, inuitum licet, necesse esse. Porro legatis non satis æqua re
ferentibus, pedit in bellum quibus valebat pollebatq; viribus, nihil cer
tius expectans q; conflicturum se primo quoq; tempore cum maximis
opulentissimisq; regibus. Non terrebat fortissimum Hæroa ex ad
uerso

uerso & ob oculos posita Pannonum ferocia, non Bohemorum fortitudo & audacia, non Danubii vires, non Athesanorum opes, atqui hæc robora ad sinistram respicienti obuersabantur. A dextris expectabantur Hispanorum exercitissimæ copiæ, a tergo verò, Hannoniæ & Brabantiaë forrissimus equitatus, quibus omnibus iam pridem destinauerat non cessurum sese. In his cum totus esset, maximis itineribus contendit quo tam ingentes ceptæ res semel expediantur. Audite quæso res incomparabilis seu fortunæ, seu fortitudinis, quod verius arbitror Audite tribus verbis, nam pluribus dicere, non finit rei magnitudo, non respondentibus verbis gestarum rerum magnitudini, venit, vidit, vicit venit viribus imperio par futurus, non tamen contra imperium, sed imperii amplitudinem & dignitatem asserturus, vidit hostem non imbellem, non mox terga ostendentem, sed in maximis preliis sæpè victorē sed aduersarios vi & armis prohibiturum. obuiam it ad Laufenum, (oppidi id nomen est) Philippus Philippo, Bauarus Hesso, is inquam Philippus Bauarus qui tertio ab hinc anno Turcarum vim sustinuerat Viennæ Austriae. Tum is, qui a quorum stetit parte, illis ipsis debebat argumento esse, quantum pollerent arte militari, quantum etiã fide & integritate præstarent Helli, a quibus ipse oriundus, cognomen est sortitus, cuius ductu & auspitiis superioribus annis Roma magna ex parte capta fuit, maximi apud Cæsarem precii vir, et patriæ cuius gerit nomen, ornamentum, nisi contra gentiles nunc moueret, non tamen animo hostili, sed fide quam debet ei, sub quo tot ante præliis periclitatus, magna parta bello gloria, reliquum vitæ cum tranquillitate transigere merito debet. Nec abest Ioannes Hilckus eques fortissi: & vir rebus belli gestis præstantissi: idedq; fortissimo quondam Equiti Francisco a Sickingen digno æternitate viro charissi: & hos quidem p virtutum suarum meritis non putauit prætereundos silentio. Nam quid recenseam facinorosorum hominum istorum fecem, qui quo peius sibi sunt conscii, eo pugnant auidius cum nihil habeant certius, quam si ex eo nido, quem tot annis conspurcarunt pellantur, odium se futuros toti humano generi. Incidit igitur in duplex hostium genus Helli, siquidē alteri virtute freti, certum habent se non cessuros, alteri malitia instructi & omnium rerum desperatione, euentum quemuis malunt, q̄ Helli sum videre victorem, se exules. Sic igitur animatos aggreditur Helli modicis copiis & ea manu, quæ hostium numero vix responderet. Si quidem a tergo reliquerat exercitus partem multo maximam. Sed documento futurus quantum præstet causæ fidens imperator, causam

non bonam habenti, periculumque promissorum veterani militis facturus
inque eius conspectu exemplum inigne experientiae rei militaris daturus
cum paucis rem gerit & hostem (quod tertium erat) vincit. Quo vul-
neribus confecto, & tum demum in Munitis; Aspergi arcem fugiente
sequitur Hesus, plenus fiducia diis praesentibus rem geri. Machinas ad-
mouet, signum dant Buccinae concinnantes letum quiddam & hospitale
veluti in conuiuio ludentes, qua Symphonia non plus suorum quam hostilia-
bus animis excitationis, utpote temeritatem tam munitam arcem oppuga-
nandi irridentibus, Tormentorum vim, in muros, in ipsa densissima
faxis moenia, addeoque in arcis ipsius rupes contorquet. (omitto enim quae
celeritate alias arces ante expugnauerit) Non fert caeli riuuam (sic enim
putabatur) hostis, sed data acceptaque fide exit praesidiis omni rerum &
ad belli usum & ad victum copia plenis relictis. Hoc credo esse venire, hoc
esse videre, hoc esse vincere. Arces munitis: quae imperii vires laturae pu-
tabantur, quaeque superioribus annis confederatorum & minas & ma-
chinas contemplant, quarumque aliae deditio sine vi, aliae proditioe
hostium factae, harum aliae sesquihora, aliae sesquidie Hesium accipiunt,
accipiunt una veterem & desideratum dominum Vlrictum. Dicitur Auras-
cum seruare voluisse nobilis mulier repugnante licet marito Heyden-
dorpio ducis partibus aequiori, tantum solum de nominum ratione con-
perihactenus) Haec itaque praemonita, ne principibus negotium faceretur,
sua auferret, arcem dederet, respondisse dicitur, istam se mentem a diis in
mortalibus deprecari, ne arcem fortis, fossis vallisque, muris & moenibus
septam sine vi hostibus dederet. Sed dignissimus virorum fortium praeco-
nans in tanta viragine animus, mox ad naturam reuersus muliebre, con-
ditionibus cessit, quibus etiam viri bellatores parere sunt coacti. Quid
Nissa: Haec ruinas aliarum verita arcium, maluit sacratecta se fidei na-
turalis domini committere, quam vim experiri Hesi. Itaque paucissimis die-
bus toto confecto negotio, recuperatoque Vlricto ducatu, ad Danubium
castra metatur Hesus. Equis cogitare ausit ab exiguis Druli fontibus,
a Fuldæ Lanique riuulis prorepturum, qui Danubio tam latis manantia
a mnibus, tam altis voluenti vortices timorem incuteret: Druli ne illius
imperatoris fortis; manes credemus eius loci, vbi is Trophæa fixit, ac-
colas adspiraret; facessant superficialia, vbi plus est veritatis, & peregrina,
vbi domestica abundant. Nec putemus temere tot Herminios in
principis Catorum Philippi parentalem lineam irrepsisse. Quid igitur
mirum, si huic supplices veniunt oeniacolae, quique Athetum bibunt,
Tyrollos nunc vocant, innocentiam suam asserentes, ut qui nullius vni-
quam iniuriae vel autores vel adiutores in Vlrictum ducem fuerint. Pro-

inde se Hæstorum fidei commendant, se in illustribus principis officio futu-
ros pollicentur, vident nimirum tanti exercitus imperatori se pares
esse non posse, & dignum arbitrantur, cui, se, vitæ, fortunasq; suas per-
mittant. Sed nec ille innocentium petit fortunas, multo minus sanguinẽ.
non enim venit princeps sediciosus, non prædo, non latro, non sanguis-
narius, sed vt incolumis sit, viuatq; tandẽ in summa tranquillitate &
concordia Germania ideo venit. Venit enim pacem extorturus, non ve-
nit bellũ illaturus, si pacem extorquere nequeat, adest propulsurus vim
à se, & seruitutem à Germania vniuersa. mox igit̃ mox oblati, accep-
tisq; pacis conditionibus, reuertitur in Spartam suam, eãq; contentus, si
q̃ maxime exornare possit, curaturus est sedulo. Vbi nunchomines
su spaciosi isti, qui nihil aliud principem nostrũ apud externos reges mo-
liri criminabantur q̃ vt sub prætextu restitutionis Vlrici, Romani fasti-
gij sceptrâ aliò transferantur, vides vt falsæ vt vanæ fuerint suspitiões
iste timo in iustis: principem contumeliosæ: non est illa fraus, non est
illa perfidia in tam generosa indole. Magni fit & merito Alexander il-
le Macedo, qui post profligatas Darii Persarũ regis: innumeras copias,
tam honorifice, tam reuerenter & sancte habuerit captas bello reginas,
adeo vt etiam ab hoste pronunciatas sit dignus tanta victoria princeps.
Itaq; cognitis Darius officiis in suos victoris Alexandri, obtulit illi fu-
liam in vxorem, & dotis nomine Asiatici regni æquam portionem.
Sed Alexander vt mundum duos soles habere, ita Asiam duobus regi-
bus parere posse negabat. Qui se tam continentẽ & fortem gessit erga
captas mulierculas, nequaq; eadem ratione à regnandi libidine sibi po-
tuit temperare. Magna res est, & nescio an vlla alia quæ regem magis
deceat, ab iniuria captiue tam nobilis, tam formosæ sibi moderari, nec
violare ingenuũ pudorem, Attamen si venero isto pruritu ardeas in-
temperantius, si Mars in Venerem nonnunq; sit incitator inflammatis
orq; nusq; non mederi queas isti voluptati. Sed ab ampliora speciosio-
raq; habendi libidine temperantem esse, hec est vera & solida temperan-
tia digna gloria & admiratione. Itaq; princeps noster maximis for-
tiss: q; copiis animo par, qui Europæ timorem incusserat, cui Danubiũ
supplex erat pacis æternæ datis fideiussoribus contentus, sedato animo
reuertit̃ ad regni sui angustias, nõ triumphantis more, non cũ exercitu,
sed veluti priuatũ posito magistratu. Tantũq; abest vt tantis rebus gestis
insolescat vt non satis æquo aĩo ferat eam laudem qua tantus victor ab
omni posteritate merito celebrari debet. Itaq; inuitũ scio clemẽtis, princeps
has tuas laudes audis sed ne audias virtũ nõ sinit, quã vt vmbra corpus

se gloria necessario consequitur, sed videte singularem & inauditam
tanti principis modestiam. Negat a se quod præter opinionem sit quod
admirandum quod memorandum, esse factum, multo se imbecilliorē,
esse, q̄ qui tale quid potuerit, se vnica causæ bonitate confisum, annexū
esse vt valeret vigerentq; leges, vt æquo & bono locus esset, vt in-
despecta esset legum autoritas, id debuisse, eum qui quid debet, nec ex-
oluit id quod debet, parum virum esse. Cætera deum Opt: Max: sua
bonitate & clementia effecisse. Quin & istum ad iustis: causam susci-
piendam tuendamq; animi vigorem non in se esse, sed coelitus acceptū
Itaq; quoad potest laudum suarum decora extenuat, & soli deo victo-
riæ huius gloriam asserit. Verum inquis cur hoc non debeat? Tu bo-
ne da alterum qui idem præstet. Philippus ille Macedo Alexandri istius
us pater cæsis Atheniensibus, captisq; nobilissimis viris a victoria se ver-
tit ad conuiuia, ibi cum perpotasset, efferreturq; morosius, gestiret inso-
lentius, quid se deceret oblitus, intuens illū Demades orator, & veluti
cōditionis suæ oblitus (erat enim e captiuorum numero) sic cōpellasse
traditur furentem vno regem. Tu rex cum Agamennonis personam
præ te ferre debeas, Therpsiten imitari maluisti? Quia nota aspersus & re-
uersus ad se rex, corollas reiecit, & se ex hominum conspectu subdu-
cens quid designarit expendit, tantumq; absuit vt iniquius iustam tulerit
reprehensionem, vt etiam monitorem suum cum cæteris Atheniensibus
suum captiuus liberum esse iusserit. merito igitur eius laudatur a quanis-
simis. Sed purior laus est eius, qui perpetuo Agamennonis seruata per-
sona tali castigatione non eguit. Est quidem Macedonis non contem-
nenda modestia, sed tamen infecta, sed tamen ab iis profecta iniitiis, ab
hoc fonte deriuata, qui saliens harena mora riuulum non adeo purum
deriuat. At Helli sine forde, sine labe, sine magistri monentis voce sua
est & solida & sincera cum modestia tum gloria. Accipe igitur cla-
rissime princeps laudes te dignas, non quidem a me qui multo sum infe-
rior q̄ vt minima ex parte mea oratio tuis respondeat virtutibus sed a
schola hac tota, quæ tue gloriæ, factisq; tuis responsura aliquando inge-
nia, tua liberalitate curam sui habente fouet fouebitq;. Audistis viri
ornatissimi res magnæ tum fortunæ tum fortitudinis, quæ tamen maio-
res multo videbunt, si quomodo se gesserit, quomodo militem in ob-
ficio continuerit q̄ peritus rei militaris, q̄ reuerus & sanctus disciplinæ
sit magister audieritis. Cum enim haberet militem vndiq; gentium
periculolissimarū successum ferocientem, sedulam tamen nauauit operā
ne tam

ne tam impotentis animi miles quicquid prædaretur, latrocinaretur, pro
libidine ageret, neue quicquid committeret, quo inficeretur infamaretur quæ
iustæ causæ vindicæ exercitus. cauit, vt quemadmodum belli causa pia
fuit, ita magna cum innocentiâ bellum gereretur, nihil igitur eiusmodi
querimoniarum auditur, in quas animi tam feroces nunquam non cadunt
Quis in natura rerum esse posse credat, vt bellum tam ingentibus ceptum
conatibus, sine cede, rapinis, incendiis, furtis, stupris, raptibus incestibus
gereretur? at videmus sine istis calamitatum pestibus, hoc bellum gestum
hoc victore principe. Siquidem in ipso prælio, in quo resistens fortissimus
Heros Philippus Bauarus, non nisi ingenti accepto vulnere cessit;
hostili cessione contentus Philippus Hesus, ciuibus parere iussit peperit;
Tum non sine ingenti merore, vulneratum Bauarum tulit et deditione
Aspurgi facta, magna cum facilitate dimisit, viraginem quoque istam
tam virilis animi, quæ ab Auraco defendere hostem se posse confidebat
familiarissime appellatam & laudatam dimisit. Ceteris quoque omnibus deditionem
facientibus tam mansuetus apparuit, vt qui nihil unquam aduersus
ipsum ne cogitasset quidem, furtis rapinisque cauit liberali stipendio
rum solutione utque stipendiis suis contenti ab iniuria dediticiorum sibi
temperarent milites sedulo orauit exorauitque. In raptos & incestos
meritis pænis se animaduersurum minatus, libidinem impotentium animo-
rum cohercuit, ipse nunc obeundo nunc obequitando ubique adest, &
fortiter factis præmia largiendo, desidie inertie flagitiisque multam
dicendo, patientissimeque labores, æstus vigilias famem etiam & sitim
ferendo, exemplo efficit vt ametur virtutum omnium exemplar & spe-
cimen, simul quoque timeatur virtutis veræ rigidissimus custos, O prudenti-
am singularem, o moderationem sanctam, o iustitiam sacro sanctam, o
fortitudinem admirandam, preuides sagaci ingenio infinita bellorum
mala & anxie cogitas, inis quoque rationem ne iustissima belli causa, alio
qua impietatis labe conspurcetur, victoriam habere vis eam in qua non
modo hostes verum etiam victoris exercitus audacia superes. Hæ sunt
veræ consummate quoque summi principis virtutes vno frugalitatis nomine con-
tentæ, qua de proverbio dicitur. Hominem frugi omnia recte facere. Is
frugi homo tu illusterrime princeps, omni bonæ frugi natus & educa-
tus, omnis frugis bonæ castos. Sed modum facio, non inuenio, quis
enim tot egregias diuinitatis animi tui dotes satis prædicarit, aut vnam
quamdam virtutum tuarum pro dignitate laudarit. Itaque quod vltimo
loco restat dicendum de euentu videlicet tantorum motuum, quis Co-
mænicus insperatiorem, quis Phormio optatum magis, quis Amphitruo
minus expectatum euentum est sortitus?

Di vos tram fidem, q̄ sepe forte temere

Eueniunt, quæ non audeas optare

Hellus vix dum adolescentiam egressus, sed omnibus & corporis & animi virtutibus Harros insignis, mouet in totius Europæ potentissimos principes, sic enim fama est, iisq; ducatum eripit, si hoc est eripere, fugato contra leges suum restituere. Ea enim est celsitudo eaq; modestia vt ne cogitarit quidem vnq; eis bellum inferre, quos se superiores agnoscit & reueretur: neq; quicq; se eripere posse confidit, neq; velit eis quos sua sponte non magnificaturus exploratum habet. Sed quæ res maiores vnq; excitauit Tragedias, q̄ viros principes raro suis, sæpe alio rum stare consiliis: Quam rem dum secum honesta ratione putat Quid tu putas cum tantas res ob pessimorum hominum pessima consilia pararet cogitarit: Quid de se futurum (licet se in his terrenarum miseriarū angustiis nihil aliud q̄ humana expectare semper prædicet) qd de nobilissimæ vxoris de dulcissimorum liberorum, delibidorū omnium fortunis crediderit, si res aliter q̄ decreuerat ceciderit. Verum cum suæ nullā alias securitatis cōmunisq; libertatis viam animaduerneret, vim & potentiam aduersariorum expenderet, fraudem eorum quos nunq; non suspectos habuit vereretur, Quid faciat: Scit se apud maximos orbis Christiani proceres longe graciolissimum esse. Non ignorat quam apud libera imperii vrbes habeat auctoritatem. Sed longe grauissimum est occurrere illis, qui terra maricq; dominantur. At quantæ calamitatis inermem, nudum, sine præsidio, sine subsidio semper esse expositū obiectumq; animis hostilibus, eisq; derisui fieri. Tum miserrimum est auunculum principem perpetuo exilio damnatum esse, tum filium, nō dum conuicti criminis parentis ferre iniquitatem. Alios eius regni tenere principatum, cuius ipse sanguinis iure esse posset, si ita fata ferant. Videt manifestam sanguinis labem indicta causā. Quinetiam animaduertit eruditiores aliquot non malos homines, sed ebrios eius errore qui superioribus annis tam fortiter ad Trinunal Cæsaris & ad vniuersam Germaniam clamauit & declamauit, adhuc deinceps Tyrannidem principis Vlrici traducere traducturosq; ni intercedatur, ad posteros. Rursus se obicit vigilantissimo principi delertæ, si tantis cum copiis alio proficitatur, patriæ imago, difficillimum sibi futurum, foris lacessere hostem & eodem tempore domi patriam defendere. Cogitat q̄ magnas res animo conceperit q̄q; magno viro sed Hercule tamen dignas, Non tamen vni esse metus causa nō modo perpetuo periculo, verum etiam temporariæ infamiae esse obiectum subiectumq;. Qui recta & hori est

secum putet, adiciat modo manū honestis cogitationibus, deū optimū
maximum rem iustam & honestam optimo sine deducturum, & tur-
bulentos licet, non tamen impios motus in tuto collocaturum. In
igitur qui diuinorum istorum luminum, quæ nunc progredi nunc re-
gredi p̄ imperio conditoris videmus, vires annuo cursu tēperat, in cuius
manu etiam regum corda sunt posita, is inq̄ bonæ causæ vindicem
neq; cedendo vult contemptui esse, neq; progrediendo sanguine pola-
lui innocentis multitudinis. Respicit idem bonorum omnium autor ad
Genuinam Cæsarum cum clementiam, tum pietatem, erroreq; iniqua
confulentium deceptis lumen promit iustitiæ & veritatis, Respicit &
preces populi Christiani nihil aliud ex tam tristibus ceptis q̄ Germaniæ
ruinam q̄ orbis confusione & extrema quæq; expectantis, qui q; o-
nia vt prudenter sic vtiliter administrat, is corda temperat regū & prin-
cipum adeo, vt ex tot malorum imminentiū expectatione liberati, red-
ditam nobis pacem, nos libertati videamus, ex qua parum aberat quin
deciderimus. Ecquis erat modus, quæ condiciones tam inopinati fœde-
ris? Constat sacro sancta Romani imperii maiestas Ferdinando regi
securus redditur patrii regni retinendi Vlrucus dux, stabilitur pax rerū
omniū maxima & iucundissima Philippo Hesso. Secura redditur tur-
barum omnium Germania, Spes est certa futuræ mox inter oēs Christi-
anos principes concordia, redituraq; imperante Carolo Maximo sem-
per Augusto aurea augustaq; secula. O Mutationem letam, o foelicem
& eo foelicorem quo minus prouisam & præmeditatam, neq; aliunde
q̄ a diuina prouidentia destinata, o principes optimos & sapien-
tiss: optimeq; de humano genere meritos. Quis nunc dubitet de can-
dore tuo Alberte Brandenburgensis Archipræsul Moguntine. Quis
non laudet & prædicet probitatem tuam Ioannes Friderice Saxo, quā
a patre Ioanne & a patruo Friderico acceptā nomine præfers, & factis
refers, o te nunc tandem optime meritum de Romano imperio eiusq;
dignissimum fastigio Ferdinandum Cæsarem inuictiss: Neq; enim
vnq; es victus, sed quæ sola est & verissima victoria, vicisti te ipsum,
vicisti affectus tuos, quibus si indulgere q̄ resistere maluisses, si vires
experiri tuas, quis nō videt quāti motus quantæ cædes futuræ fuissent
nihil victo deteriores q̄ victori, nihil victori letiores q̄ victo ma-
luisse ab exiguo cadere ducatu, q̄ lic turbare Germaniā tuam, etiā si citra
dipendiū tuū, istæ turbæ esse potuissent. Neq; tamē nō tuus est d. cat.
Te enim p̄ tanto beneficio quod cedendo cōtulisti dñm & Augustum
suū agnoscit Vlrucus Aultriacæ salutis & Germanicæ pacis semper

studiosissimus, Agnoscit Hestus te Cæsarem, agnoscit Orbis Christi-
anum defensorem & protectorem suum. Habes deuotum fidei tuæ
Philippum Hestum Imperij, cuius accepisti habenas columnen, cuius
tanta est industria, vt tibi tuæq; Germâniæ vrgentib⁹ reb⁹ maximo vsus
esse debeat, cuius tanta fides vt velit, cuius militaris disciplinæ pericia
tanta vt possit. Habes ob istâ animi tui moderationē, deuotos omnium cū
popularium tum principum virorum animos, prudēt, iuste liberaliter
fortiterq; a te factitatum prædicantium. Non es degener a Fratris Ca-
roli Imperatoris maximi pacatissima natura & generosa mansuetudine
Qua sola virtute respUBLICÆ recte administrantur, fortiter regna seruan-
tur, Imperia iuste & Legitime gubernantur. Non est alienus sanguis
penetralium diuini pectoris tui ab Aui Maximiliani studijs, qui talib⁹
semper conditionibus bella gessit, vt pace frueretur orbis vniuersus, nō
deficis ab abauī Friderici moribus qui nominis sui appellatione rebus
ipsis nunq; non respondit. Viuit in te Imperatorum Alberti proauī
& Sygismundi Bohemorum regis studia, quorum ille fortissimus impe-
rator, hic optimus omnibus sæculis prædicabunt. repullulascunt in te
virtutes tot maiorum tuorum regum & ducum qui vix numerari pos-
sunt, quosq; vnus tui generis sanguis non modo toti Europæ princi-
pes, verumetiam aliarum mundi partium, rebus publicis & regnis de-
dit, viue, vale, & impera, Impera dummodo nos liberi, quandoquidē
hoc vnum summi imperii maiestas. debet suis, vt in libertate. vi-
uant. Esto hæc barbarorum regum lex, seruitutis iugo fatigatos, lassos
confectos & enectos videre populares. Quod regnum neq; Roma-
ni imperii maiestas vnq; tulit, neq; Germanorum libertas villo tempore
re ferre voluit. Tu æquitatis plenas leges dictabis, easq; sacrosanctas
tueberis, earumq; defensorum nomine Augustus, Cæsar, & pater patrie
censeberis & quasi numen quoddam coelitus acceptum vocaberis in terris,
dubio procul ob istas animi tui virtutes in deorum numerum referendus.
Tu cum Carolo fratre vltra Herculis columnas pgressi, veluti duo At-
lantes molem totius vniuersi sustinebitis, quæ tantarum rerum moles eo
tolerabilior vtriusq; vestrum erit, quo plures Hercules, vestra clementia,
æquitate & iustitia vobis conciliaueritis. Audisti Rudeli Rector Magni-
fice, Audistis viri ornatissimi ex quanto rerum turbine ereptos nos, diuina
benignitas, temperatis regum Heroumq; sanctissimorum animis.
in tuto collocarit. Audistis causam, rem gestam, & Eventum reliquum est
vt deo Optimo Maximo gratias agamus, ne ingratitude in deum,
adeoq; impietatis rei, expectatione deteriora aliquando accipiamus.
Proinde.

Poide, Deus optime Maxime , ad genua tua supplices accidimus, tibi
 nos deuouemus dedimus q̄, Te deum agnoscimus, colimus
 & adoramus. Te fontem omnis boni prædicam⁹, tibi ob res cãtas mo-
 tas ad publicam omnium salutem (siquidem hinc te reuereri didicimus)
 tibi ob res tantas compositas & pacatas (siquidem hinc bonitatem tuam
 recognouimus) magna mortalium omnium expectatione et desyderio
 Trophæum erigimus, Non ad Neccari fluenta, Non ad Danubij pro-
 funda, Sed in Campo misericordiæ tuæ, ad quã genua cordis nostri fle-
 ctimus orãtes vt quam pacem populo tibi deuoto præstitisti a terrenis
 motibus & inquietudinibus, eam cordibus nostris infundere, penitus
 q̄ imprimere digneris, vt tibi hic totis cordium nostrorum visceribus
 seruientes, tecum post hanc mox interituram vitam, celesti & nunq̄ in-
 teritura pace fruamur.

Restat vt & te pulcherrima leuissimæq̄ iuuentus adhorter, vt quæ tua è
 adhuc innocentia et simplicitas, qua potes dulcedine deo optimo maxi-
 mo agas gratias, qui tibi patriam quietam, parentes indemnes, studia
 curis libera tribuit. Agite ergo, pueri dulcissimi agite, et meum secuti car-
 men, vincite voce studio et affectu, affectum vltima fere canentis cigni.

ODE PSALMI DECIMI SEPTIMI.

Carmen cælitibus nouum
Phæboeo pueri dicite Barbato.
Fecit grandia Iupiter
Magnus saluifica qua pote dextera.
Ipso autore salus louis
Cunctarum obuoluit lumina gentium
Nec quisq̄ dubitauerit.
Iustum nosse deum rebus in omnibus.
AEtetni memor hic boni
Ne sit condicio fœderis irrita
Israele potentius
Erepto, videat mundus opem facit.
Omnis terra colat deum
Regi cœlituum Tympna concrepent
Et percussa sonet Chelis
Tum cornu obstreperans buccina ductili

Formosæ oceanî deæ
Fallaciq; Thetis dedita protheo
Nereo & dryades patre,
Saxosis soboles ædita montibus.
Coram, quum domino venit
Terras iusticia cernere vindicæ
Consultrix dirimet simul
Concordi populos pectore quum æquitas.

Mira cum
allusio tui
allegoria

CHORVS PVERILIS.

ODE PSALMI CENTE: QVA.
dragesimi Tertij.

Gratias summo referam tonanti
Qui meos seuum digitos in hostem
Erudit, præsens Getici q; spernit
Cuius obseruo maneoq; numen, (Prælia Martis.
Quem redemptorem memini paratum,
Arce qua fido, dimicansq; scuto
Subijcit nostris populos feroces (Cerno sub illo.
Ille decretis, domat ille rector
Efferos, calces prohibens acuto il,
Ecquis est tanti facias vt illum? (Sidere clauo
Lapsa mortali soboles ab aluo
Dilperit q; tum est hominum, caduca.
Ipse si cœlo venias ab alto (ocys umbra
Si tuo fument iuga summa tactu,
Si Choruscanti miniteris igne.
Presto sublîmi veniens olimpo, (diffluet hostis
Dextera ingentes cohibeto fluctus,
Hostium & sæuas prohibeto vires
Lubrico quorum mera verba ab ore (Sæua volentum
Dentium haud vallo cohibentur vlllo
Et voluntatem sequitur sinistram.
Vt Deo laudis recinam parenti (Dextera fallax
Carmen, vt denas Chelis ipsa chordas
Tendat, Alcæ o liragrata plectro.
Qui beas reges opifer superbos (Sydera pulles
Cuius et strictas famulus secures
Prouida Dauid fugit vsq; cura

(Turus & enses

Hostium

Hostium vires minuens superbas

Dextra consentit scelerata quorum

Editis nulla ratione verbis

Filii plantas adolendo vincant,

(Eripeseruos

Filiæ templi similes columnis

Moribus comptæ niteant pudiciæ

Copia cellas struæ liberali

(pectore casto.

Grexq; per cunctos sobolescat agros.

Et recentendo repetita vincat.

Reddito thauros habiles aratro

(Milia proles.

Nec ruinosum vitiumue vici

Audiant nostri, procul ita tristes

Esse foelicem populum fatentur

(Ite querelæ.

Est loco cuius domus omnis illo

Sors, pecus, promus, teneroq; molles,

Esse foelicem populum fatentur

(De grege foetus

Cui fauet magni dominator orbis

Hæc midæ inmensos superans acruos

Carminibus Tonantem

(Copia vincit.

Ode Psal.

Gentium q̄tum populorumq; agitis per orbem

Centesi: de

Concinite Heus supremum

cimilæxi

Indies q̄do bonitas pullulat indiesq;

Illius, & futuris

Stat fides seclis, neq; sint pacta habitura finem.

Gloria sit parenti,

Eius & nato, pariter spirituiq; Sancto.

Sicut erat sub ipso

Conditarum primitus ortu, mediisq; rerum

Temporibus, suulq;

Seculis cunctis honor hic, perpetuumq; numen.

GRATIARVM ACTIO.

At quid gratiæ vobis referam viri præstatis. Cômédabo ego vos pro suis quæq; meritis, pro suis quæq; virtutibus. Qua in re tantum abest, vt cuiusq; gratiâ hac saltē ratiōe venari studeam, vt verear etiâ, ne plærosq; vestrū hoc laudandi genere offendâ. Gaudet Næuianus ille Hætor laudari a laudato viro. Quod si abest a me vitæ grauitas, si cōstātia, si fides, quis vestrū a me laudari velit: sed vt absint hæc a me, num

quæ recte a vobis facta fierique prædicantur, minus cõmendabilia erunt
vtriusque de me iudicatum erit, nihil impedimenti obiectum iri confido
quo tu Ioannes Rudeli, Rector magnifice, minus recte a me prædicere,
non modo ad iuris vtriusque prudentiam liberaliter institutus, verum
etiam natus. Iſtam enim morum tuorum facilitatẽ, iſtam erga cuiuscũque
fortunæ homines benevolentiam, iſtam etiam ingenii dexteritatem, in
contemnendis opibus negligentiam, in cõponendis litibus diligentiam
in cauſis fidem, Hæc inque a natura ego feliciter manare que ab vllis præ-
ceptionibus & artibus pertinaciter contenderim. Sequitur ordinis theo-
logici antiſtes & Euagelicæ veritatis per Heſſiam prece inſignis Ada-
mus Crato Fuldenſis, quem perſona quam gerit me melius cõmendat.
Quis autem dubitet, qualis inter parietes priuatos ſit, quem omnium to-
tius Heſſiæ Eccleſiarum oculi ſuſpiciunt? & ab vno hoc, pie & religioſe
ſe viuendi petunt exemplum? cuius ſedulitate, & ſtudio apud princi-
pem noſtrum Muſæ ceperunt gratioſæ eſſe. Ita que quotquot ſumus lite-
ris æquiores, quomodo in illum iniqui ſumus? Simus autẽ iniqui plæ-
ri que noſtrum, ſi ingrati erga eum, qui nos in tanti Mecœnatis familiariz-
tatem inſinuauit. Ab huius latere deſyderatur vir Euangelicæ autorita-
tis iſtius, quam in Epifcopo debere eſſulgere tam ſerio mandat Apoſto-
lus, Erardus Snepſius, trium linguarum peritus, cuius in pauperes li-
beralitatem multi in multis deſyderant, in hoc vnice admiranantur. Re-
deo ad Iuriſperitorum claſſem, in qua eminent Ioannes Ferrarius ſacra-
tiſſ; legum doctor & huius laudati nobis principis a conſiliis, vir inte-
gerrimæ vitæ, cuius ad oẽm poſteritatẽ tranſmiſſa volumina, autore ſe-
ris etiam nepotibus cõmendabunt. Habet is lateri proximos, hoſpites
multo iucundiſſ; Herdenios, Mathiam patrem, & Io: Mathiam filium,
quorum in agendis cauſis, cum induſtria, tum fides, imprimis autem in
reorum & calamitatibus affectorum hominum deſenſionibus diligen-
tia, paſſim celebrantur. Tanto eſt defendere que accuſare preſtantius. Quid
memorem Aefculapios meos Megebachum Doctorem patriæ noſtræ
decus, & Anto: Nigrum Poetam laureatum? quorũ Megebachus Prin-
cipem in caſtra forti ſecutus pectore, earum rerum fuit ſpectator, quarũ
nos centeſimam vix partem attigimus, vter que autẽ olim cum Home-
ro & Demoſthene (cuius Antonius oratiões aliquot latinas fecit) atti-
ciſſantes, nunc cum Hippocrate & Galeno doctiſſime ſciſſime que mede-
tur. Traditur Chiron ille Centaurus Achillem cythara, aſtrorum ſcien-
tia Herculem, Aefculapiũ in re medica erudiſſe, quorum tamen omnia
um quoniam & in re militari, in que terrarum orbem monſtris pur-
gando

gando, excellit industria, putō nihilō secius etiam horū officiorū partem ad Chironem peruenisse. Non aliter iuste fortiter & pie edoctus ab Heiderico Grebenio Hessorum Philippus, quibus aliis innumeris excellit virtutibus, debet earū bonā partem tam casto acceptam referre magistro. Vnica est hec sancti præceptoris merces, optimi exempli discipulus, quæcumq; vñdecumq; vbiq; is didicerit. Ecce a latere venerabilis domini facultatis artium Decani Sebastiani Augusti Hebrei affinem eius Valentinum Brulerum, cuius fidei, curialis iudicii secreta committunt. Tum Ioannem Thenncrum Senatorem prudentissimū & rei nostræ Scholasticæ dispensatorem & Architectum. Ioannem Lonicerum & totum Senatum trilinguem, aliarumq; artium liberalium Professores Rhetoras, Dialecticos & Sophistas, Mathematicos etiam, & quarumcumq; professionum doctores & magistros, quorum oim quæ sit erga principem nostrum voluntas, ex doctissimarum frontium hytaritate apparet. Sed non simili ratione tu præteriri debes Ioannes Glandorpi qui serius veniens, vltimum pene locum es sortitus. Tu certe in quauis optimorū virorum frequentia multis es ante ferendus. Sic enim græcas disciplinas didicisti, vt Germanam in te constantiam nihil infecerit, sic Latinas vt multū accesserit, sic in omni antiquitate iuuenis licet versatus, vt faciendorū dicendorūq; exempla semper tibi sint in parato. Iuriconsultus etiam non menstruus tantum, ne audacia magis q̄ prudentia in te notetur. Et tu Plateane, quem vitæ simplicitas & candor & eruditio singularis merito omnibus cōmendare debet, vos inq; vos omnes viri præstantis: Doctores, Magistri & professores, hospitesq; longe gratiss: & ciues optimi, quandoquidē tam sedulo tamq; diligenter silentiū Rhetorculo mihi p̄buisistis, idq; amore & fide erga principē vestrū imō nostrū illustris: Sicubi mea opera vobis aliquñ vltius erit me vobis p̄ ista vestra æquanimitate perpetuo obstrictū et deuinctū habete et valete.

VENERABILI DOMINO CONRADO

Hertuigo Presbitero et Paroeciano in Kirch
dorff Hospiti & amico veteri.

EX igit tu quidem satis pro imperio, vt Sacrorum elegias, quatū apud me vidisti inscriptionem & argumenta, prodeant tandem in lucem, & domini fidem liberent, quam is illarum nomine iam pridem obstrinxit. Neue Thematum superioribus diebus p̄positorum resolutiones diutius lateant, harum enim editione confidere te dicis, illorum obuiam erroribus iri posse qui præsentiam corporis et san-

guinis Christi in Eucharistia negant, nulla alia ratione persuasi, quod
crassi crassa sapiunt. Tertio loco ut in publicum studiorum usum & ca
oratio edatur, quae de vera et pie philosophandi ratione est a me habita,
in hac enim satis superque ostensum alleris quod non modo vtilis, verum etiam
necessaria sit humana philosophia ad divinae sapientiae vberiore sanio
reque intellectum, Sed tu vide an temere promissorum, iusta sit exactio. Sunt
enim ut noua oia, ita non parum profutura, si tam luculenter in hominum ma-
nus veniant, quam sunt promissa magnifice. Nec parum vereor ne glorio-
sum hunc militem tantarum pollicitationum difficultas opprimat. Quid enim
difficilius quam septem elegis omnem Christi vitam, adeoque totius Christianae pie-
tatis religionem comprehendere? Habet prima angelicam virginis Mariae
salutationem, & pia cognatae anus visitationem. Quae illam sequitur natalis ce-
lebrat Christianum, quam etiam tertio anno in magna Academiae frequentia
cecinitim. Tertia exhibet puerum Hiesum duodecimo aetatis anno inter
legisperitos de legis arcanis differentem. In quarta venit dominus Hiesus ad Io-
hanne baphtisandum. Quarta Apostolicorum pedum lotionem subiicit. Sexto loco
Eucharistia est, quam item in magna eruditiss. scholae nostrae hominum celebri-
tate altero anno recitauimus. Vltima Pentecosten celebrat quam proximo an-
no acturum erae celebri die, nisi febris intercessisset. Et in Eucharistia quidem et
in Pentecoste specimen quoddam dedimus eius sententiae, quam tam constantem asse-
rimus de cognatione humanae philosophiae et diuinae, itaque prior illa, e Pe-
ripatetico in schola, phisicatum rerum mysteria arripit, ea applicat nostrae
de Eucharistia sententiae, & causam extra ambiguitatis periculum ponit,
ob quam tam misere, ne dicam impiae consulant, qui Phisicarum rerum aut nul-
lam aut non sanam habent cognitionem. Pentecostie vero praeter alia a Phisicis
petita, omnem fere philosophorum de rerum iniciis et creatione opinionem ad sa-
nitatem et sincerum trahit intellectum, ut operae precium sit videre, quod diuina boni-
tas etiam gentiliu philosophorum pectora non plane rudia ieiunaeque esse siue-
rit, quo magis suum humum est communicaturus his, qui ipsum reuerentem agnosca-
unt et adorant. Iam quae molis est elegiaco carmine hoc est tenui et deducto
orationis genere res grauissimas, adhuc difficultiorum quam misturis tepatas
sic tractare ut huic carminis generi non desitua dignitas. Tum poetico lepo-
re sic atpergere ut ne gratiam amittat Elegia si hoc careat, & eo tempera-
ta, salua tamen sit rerum maiestas. Sed ista tum videbunt, cum perfricta fron-
te iudicio me subiecero lectorum. Itaque deus nouit, an ista sint vniquam in luce
perditura. Habebor dubio, pauli superstitiosus qui talia curem, sed malo
superstitiosus haberi, dum aliquid coner, quam ebriolus si celsum. Nam quod
asserero humanam philosophiam ad saniorum diuinorum oraculorum perceptionem
necessaria

necessariã esse, tale est, quod nemo negare audeat, nisi qui e studiis nõ pietate sed lucrũ petit. Itaq; obgannũt mihi isti, sacrarũ literarũ lectionẽ so lam ad pietatem sufficere, quasi ignorem? deũ etiam alinos facundos scire posse, modo id expediat, aut expediri velit. Queris quid interim faciã, ego valetudinari? iam Dauidicis odis Horaciano metro adstrin gendis me oblecto, quæ voluptas tanta est, vt vix putem dormiendũ mihi, nisi etiam ad lyrã diuini isti spalmi conantur. Heccurrenti calamo respondere visum est, tu interim vale, & senectutis tuæ rationem habe quod vt faciãs mandat magnificus Academiae nostræ Rector, Ioannes Rudelius, qui te ob istam tuam singularem cum liberalitatẽ tum hospita litatem amat plurimum, Marpurgi Anno M. D. xxxiiij.

IO. GLANDORPII MONAS
TERIENSIS EPIGRAMMA,
IN AS. BARBATVM

Hactenus arguto, q̄ plurima carmine lufit,
Barbatus melici duxq; decusq; chori,
Suspexit latix doctorum concio linguæ
Tanta est suaui loqui cura leposq; viri,
Idem nunc aliud numeris pedibusq; solutus
Exhibuit venæ liberioris opus,
Principis Vlrici, q̄ Sueuia gaudet alumno
Fortunam memorat, gesta q; bella refert,
Bella, quibus magno vires cogente Philippo
Hessiacas, patrii scepra recepit agri,
Non dubium capro lector quin candide gustu,
Tota sit arbitrio res placitura tuo,
Vulgo multa nouos comendat gratia libros,
Tantum concinna garrulitate bonos,
Quanto dignior hic plausu, q̄ tersus vtrumq;
Delicias auris, pabula mentis habet,
Quod si igitur gemino iucunda & idonea fructu
Carpere vis vno condita multa libro,
Perlege que genio minime sunt scripta sinistro,
Barbatum q; suus fac comitetur honos.

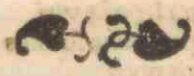
Excussum Marpurgi per Fran
ciscum Rhodum in Cam
po Elyfio.

1863651

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

AD LECTOREM.

**Si nimum quædam, si quæ minus ampla videntur,
(dummodo mentiri, dumq; nocere cauet
Temporibus dum vult æqualis pangerè versus)
Ingenio poteris & simul arte capi.**

Faint text at the bottom of the page, likely bleed-through or a footer.